

Formulář pro posuzování diplomových prací

Jméno studenta/ky: Anastasiia Yevdokimova
Studijní program: Elektronická kultura a sémiotika
Název diplomové práce: Bilingualism as a conflicted form of life
Jméno posuzovatele/ky: Vít Gvoždiak, Ph.D.

Okruhy hodnocení diplomové práce:

A) Formální kritéria

Formální struktura a úprava práce, úplnost povinných částí práce, gramatická a stylistická stránka, korektní a jednotné uvádění zdrojů.

Hodnocení (0-10 bodů): 7

Připomínky a komentáře:

Formální struktura a úprava práce vykazuje některé nedostatky, mj. překlepy, chyby v uvádění poznámek pod čarou. Gramatická a stylistická úroveň (autorčiny angličtiny) je na velmi dobré úrovni. Text se v některých částech uchyluje spíše k esejistickému výkladu – to nemusí být nutně chápáno jako negativum, mj. proto, že autorka je na řešené problematice osobně zangažována.

B) Struktura práce

Jasně formulování problému, vymezení cíle a jeho soulad s obsahem práce, celková koncepce a struktura práce, adekvátnost postupu a návaznost jednotlivých částí práce.

Hodnocení (0-10 bodů): 4

Připomínky a komentáře:

Autorka si klade za cíl prozkoumat diglosii na Ukrajině prizmatem wittgensteinovského konceptu „životní formy“, která jí slouží jako rámec pro studium lingvistické a politické situace na Ukrajině (s. 4). Autorka zároveň předkládá hypotézu ekvilibria, které lze dosáhnout nikoli na základě silné dichotomie mezi ukrajinštinou a ruštinou, odlukou druhé, ale uznáním, že ruština tvoří důležitou součást ukrajinské identity. K dosažení tohoto cíle a kritickému promýšlení této hypotézy se autorka postupně věnuje konceptuální analýze pojmů „bilingvismus“, „bilingvita“, „diglosie“ &c. (kap. 1), Wittgensteinově představě „životní formy“ a různým chápáním (moderního, zejm. politického) mýtu (kap. 2) a politickým a kulturním aspektům vztahů ukrajinštiny a ruštiny na území Ukrajiny, včetně analýzy konkrétních mýtotvorných mechanismů (kap. 3).

Výklad je ale v mnoha ohledech roztříštěný. Uvedená trojice kapitol/problémů spolu sice souvisejí, autorce se ale nedaří je propojit na fundamentálnější bázi. Za nejsilnější lze považovat linii „mytologickou“, představení trojice přístupů k mýtu a její uplatnění při analýze situace na Krymu, zejména nástin rozboru projevu Vladimira Putina (kap. 3.1.4.). Nezdá se však, že by tato linie byla zásadním způsobem spojena s pojmem „životní forma“ – pomineme-li, že samo Wittgensteinovo představení tohoto pojmu ve *Filosofických zkoumáních* je spíše nekonkrétní a obtížně se operacionalizuje, autorka se jeho analýze spíše

vyhýbá (a věnuje se dalším antropologicko-filosofickým přístupům). Pravděpodobně omylem se navíc stejný výklad související s Wittgensteinovým pojetím doslovně opakuje (s. 21nn, s. 37nn). „Životní forma“ je tak spíše konstatována; autorce slouží spíše jako vágní záminka, od níž se přesouvá jinam (k Barthesovi, Cassirerovi a Tudorovi). Podobně volně autorka spojuje s mytologií/životní formou také bilingvismus/diglosii. V kap. 1 sice předkládá určitou kritickou diskuzi o různých aspektech a možnostech koexistence (dvou) jazyků, nedaří se jí ale tato zjištění využít v kontextu pojmů „životní forma“ a „mýtus“, zejména nad rámec jednoduchého spojení se zvoláním o identitě hranic jazyka a světa (s. 21). Autorčina idea je v jádru náležitá a kriticky zajímavá, její zpracování je ale fragmentarizované, mimo jiné v důsledku komplexity celého problému a nesouladu mezi zkoumanou problematikou a zvolenými nástroji.

C) Rozbor tématu

Identifikování a vysvětlení základních pojmů a koncepcí, rozsah a relevantnost použité literatury, úroveň práce s odbornou literaturou, adekvátnost výkladu použitých textů.

Hodnocení (0-10 bodů): 7

Připomínky a komentáře:

Autorka je ve svém výkladu pojmů a koncepcí většinou pečlivá. Za přínos lze považovat především to, že výklad zřetelně poukazuje na význam konceptuální analýzy. Ocenit je nutné také adekvátní rozsah a relevanci literatury a zdrojů. Autorka v jednotlivých kapitolách s pojmy a teoriemi nakládá umně a s porozuměním. Za problematické lze považovat jejich vzájemné usouvztažnění (viz bod B). Autorka velmi zdatně (byť – opět – poněkud roztržštěně) formuluje historicko-politické milieu současné situace.

D) Aspekt originality

Vlastní autorská analýza řešeného problému, schopnost samostatně a tvořivě uvažovat a navrhnout řešení, vlastní argumentační a formulační úroveň.

Hodnocení (0-10 bodů): 7

Připomínky a komentáře:

Autorka se sice na jednu stranu vyrovnává se složitou problematikou, ale práce s literaturou je často nekonzistentní – text má v mnoha ohledech spíše esejistickou povahu. Citace z literatury a její využití v některých případech působí spíše jako výběr jakéhosi „best of“ daného myslitele (nejzřetelněji u M. Foucaulta, ale podobně je tomu také u L. Wittgensteina), než promyšlená analýza, jejímž cílem by mělo být precizovat a vybírat ty aspekty daných teorií, které mohou dále sloužit vytčeným cílům. Výkladu by prospělo, pokud by se autorka důsledněji zaměřila na svou centrální hypotézu nefunkčnosti silné ekvivalence mezi (jedním) jazykem a (jednou) identitou (viz s. 34), případně na detailnější analýzu Putinova projevu ve vztahu k proměnlivosti (ukrajinských) jazykových zákonů. V předložené podobě se spíše než jako analýza jeví výklad jako juxtapozice teorie a materiálu. Zjevně nevyužitý (či dokonce nadbytečný) se z tohoto hlediska jeví pojem „životní forma“. Autorce ale nelze upřít pozorvatelsko-kritický talent a snahu neredukovat jazykově-politický problém na jednoduchou opozici (například ve smyslu dobré x špatné). S tím bezesporu souvisejí také autorčiny argumentační a formulační schopnosti, které by byly zřetelnější, pokud by text prošel nějakým typem redakce.

E) Význam práce

Formulování jasných a zdůvodnitelných závěrů, adekvátnost a úplnost splnění cílů práce, celková odborná úroveň a přínos práce.

Hodnocení (0-10 bodů): 6

Připomínky a komentáře:

Celkově lze konstatovat, že práce nezhodnocuje svůj potenciál. V jednotlivostech předkládá relevantní (a zajímavá) zjištění. Nepokouší se o zkratkovitou redukci a nahlíží otázky skutečně jako otázky, jejichž řešení není předem dáno. Zároveň se ale nezdá, že by zkoumaná problematika byla pevně nahlížena prizmatem „životní formy“.

Otázky na obhajobu:

(1) Pokuste v základních rysech zdůvodnit využití Wittgensteinova pojmu „životní forma“?

Součet bodů (0-50 bodů): 31

Celkové hodnocení (známka)*: 2

Hodnotící stupnice:

50-40 bodů: 1 – výborně

39-25 bodů: 2 – velmi dobře

24-15 bodů: 3 – dobře

14-0 bodů: 4 – nedostatečně

* V případě, že některý z okruhů hodnocení A), B), C), D) je hodnocený počtem bodů 0, práce je klasifikována známkou 4.

Datum:

.....
podpis